

Nyöversatt praktverk om vatteninsekter

Wichard, W., Arens, W. & Eisenbeis, G. 2002: *Biological atlas of aquatic insects*. Stenstrup: Apollo Books, 339 pp. ISBN 87-88757-60-9. Pris: 490 DKK. 912 foton tagna med svepelektronmikroskop plus 156 tuschteckningar. Inbunden.

Funktionell morfologi och ekofysiologi hos insekter som lever i och på vatten låter kanske inte som världens roligaste ämne. Men om ämnet presenteras kring en kärna av oerhört vackra och fascinerande foton tagna med svepelektronmikroskop i ofta hisnande förstoringar – då blir ämnet verkligen läckert!

Vatteninsekter utgör systematiskt en brokig grupp vilket innebär att övergången från land- till vattenliv har passerats vid ett flertal olika tillfällen. Flertalet vatteninsekter är dessutom egentligen amfibiska då som regel vuxenstadiet tillbringas på land, vilket innebär att varje individ måste genomgå denna övergång mellan två världar. Boken fokuserar på viktiga anpassningar för att lösa problemen med andning och hotande utspädning av kroppsvätskorna i sötvattensmiljön. Även olika sätt att inta föda beskrivs mycket utförligt för flertalet grupper. Boken innehåller en diger referenslista för de som vill veta mera om något speciellt ämne eller några särskilda djur.

Boken följer en systematisk ordning där i stora drag olika ordningars tilldelade utrymme följer deras mångfald. Även om den europeiska faunan dominerar boken så har många mer speciella former från andra faunaregioner fått stort utrymme. Spännande exempel på detta är bl a vedlevande dagsländelarver från Amazonas och trollsländor tillhörande underordningen Anisozygoptera.

Fascinerande problemlösningar vad gäller andningen beskrivs synnerligen detaljerat bl a för de steklar som parasiterar husbyggande nattsländelarver. Eller vad sägs om små mygglarver som för att inte spolats bort i strida bäckar utvecklats till rad med veritabla sugkoppar under kroppen?

Även om flertalet insektslarver i vatten får kämpa för att inte tappa alltför mycket joner är problemet det omvända för bl a de larver av vattenflugor som utvecklas i saltsjöar. De skyddar sig bl a genom att kroppsvägen periodvis hålls ogenomtränglig m h a ett särskilt fettlager.

Bildernas ofta höga förstöringsgrad, upp till 6000 gånger, avslöjar utsökta detaljer i kroppsbeklädnaden. Olika filter för att avskilja små födopartiklar ur vattnet, liksom olika ljudalstrande strukturer kan vara oerhört vackra. Synd att inte gamle Haeckel hade tillgång till något elektronmikroskop när han arbetade med sitt praktverk 'Kunstformen der Natur'.

Den engelska översättningen är överlag väl utförd, med ett fåtal skönhetsfläckar. Att kalla 'pronotum' på en skalbagge för 'neck shield' är rätt ovanligt, men en ordagrann översättning från tyskan. Ett fel som följt med från tyskan är att släktet *Helophorus* förts till familjen Hydraenidae (sidan 158); Helophoridae skall det vara. Flera andra namn skulle mått bra av en uppdatering, t ex *Hydrophilus* istället för *Hydrous* och *Hydrochara* istället för *Hydrophilus*.

Den tyska originalupplagan utkom 1995. Bildmässigt är den att föredra, framförallt genom sin större sidityta, men även för att fotografiernas gråton är mer balanserad. I den nya engelskspråkiga upplagan har många bilder fått en något stegrad vithet i förhållande till originalet. Detta är verkligen inget större problem, och man tänker troligen på det endast vid en noggrann jämförelse av böckerna. För flertalet läsare torde språkvalet väga oändligt mycket tyngre. Om nu inte det skulle räcka så tillkommer den inte oansenliga prisskillnaden. Apollo tillämpar som vanligt en kundvänlig prispolitik. Denna gång är det ett verkligt höginformativt praktverk som erbjuds till en rimlig kostnad.

Anders Nilsson